

ЗАКОН

О ПОТВРЂИВАЊУ ОПЦИОНОГ ПРОТОКОЛА УЗ КОНВЕНЦИЈУ О ПРАВИМА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Члан 1.

Потврђује се Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом усвојен на 61. заседању Генералне скупштине Уједињених нација, на седници од 13. децембра 2006. године у Њујорку, у оригиналу на енглеском језику.

Члан 2.

Текст Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

Annex II

Optional Protocol to the Convention on the Rights of Persons with Disabilities

The States Parties to the present Protocol have agreed as follows:

Article 1

1. A State Party to the present Protocol ("State Party") recognizes the competence of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities ("the Committee") to receive and consider communications from or on behalf of individuals or groups of individuals subject to its jurisdiction who claim to be victims of a violation by that State Party of the provisions of the Convention.
2. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Convention that is not a party to the present Protocol.

A/RES/61/106

26

Article 2

The Committee shall consider a communication inadmissible when:

- (a) The communication is anonymous;
- (b) The communication constitutes an abuse of the right of submission of such communications or is incompatible with the provisions of the Convention;
- (c) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;
- (d) All available domestic remedies have not been exhausted. This shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged or unlikely to bring effective relief;
- (e) It is manifestly ill-founded or not sufficiently substantiated; or when
- (f) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date.

Article 3

Subject to the provisions of article 2 of the present Protocol, the Committee shall bring any communications submitted to it confidentially to the attention of the State Party. Within six months, the receiving State shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been taken by that State.

Article 4

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violation.
2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of this article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 5

The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol. After examining a communication, the Committee shall forward its suggestions and recommendations, if any, to the State Party concerned and to the petitioner.

Article 6

1. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of rights set forth in the Convention, the Committee shall invite that State Party to cooperate in the examination of the information and to this end submit observations with regard to the information concerned.
2. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the

A/RES/61/106

27

Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.

3. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.
4. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.
5. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

Article 7

1. The Committee may invite the State Party concerned to include in its report under article 35 of the Convention details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 6 of the present Protocol.
2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 6, paragraph 4, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 8

Each State Party may, at the time of signature or ratification of the present Protocol or accession thereto, declare that it does not recognize the competence of the Committee provided for in articles 6 and 7.

Article 9

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of the present Protocol.

Article 10

The present Protocol shall be open for signature by signatory States and regional integration organizations of the Convention at United Nations Headquarters in New York as of 30 March 2007.

Article 11

The present Protocol shall be subject to ratification by signatory States of the present Protocol which have ratified or acceded to the Convention. It shall be subject to formal confirmation by signatory regional integration organizations of the present Protocol which have formally confirmed or acceded to the Convention. It shall be open for accession by any State or regional integration organization which has ratified, formally confirmed or acceded to the Convention and which has not signed the Protocol.

Article 12

1. "Regional integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by the Convention and the present Protocol. Such organizations shall declare, in their instruments of formal

A/RES/61/106 28

confirmation or accession, the extent of their competence with respect to matters governed by the Convention and the present Protocol. Subsequently, they shall inform the depositary of any substantial modification in the extent of their competence.

2. References to "States Parties" in the present Protocol shall apply to such organizations within the limits of their competence.

3. For the purposes of article 13, paragraph 1, and article 15, paragraph 2, of the present Protocol, any instrument deposited by a regional integration organization shall not be counted.

4. Regional integration organizations, in matters within their competence, may exercise their right to vote in the meeting of States Parties, with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to the present Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 13

1. Subject to the entry into force of the Convention, the present Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State or regional integration organization ratifying, formally confirming or acceding to the present Protocol after the deposit of the tenth such instrument, the Protocol shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of

its own such instrument.

Article 14

1. Reservations incompatible with the object and purpose of the present Protocol shall not be permitted.
2. Reservations may be withdrawn at any time.

Article 15

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and submit it to the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall communicate any proposed amendments to States Parties, with a request to be notified whether they favour a meeting of States Parties for the purpose of considering and deciding upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a meeting, the Secretary-General shall convene the meeting under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of two thirds of the States Parties present and voting shall be submitted by the Secretary-General to the General Assembly of the United Nations for approval and thereafter to all States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted and approved in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force on the thirtieth day after the number of instruments of acceptance deposited reaches two thirds of the number of States Parties at the date of adoption of the amendment. Thereafter, the amendment shall enter into force for any State Party on the thirtieth day following the deposit of its own instrument of acceptance. An amendment shall be binding only on those States Parties which have accepted it.

A/RES/61/106

29

Article 16

A State Party may denounce the present Protocol by written notification to the Secretary-General of the United Nations. The denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

Article 17

The text of the present Protocol shall be made available in accessible formats.

Article 18

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of the present Protocol shall be equally authentic.

Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом

Државе чланице овог протокола су се договориле о следећем:

Члан 1.

1. Држава чланица овог протокола („држава чланица“) признаје надлежност Комитета за права особа са инвалидитетом („Комитет“) да прима и разматра представке поднете од стране појединаца или група појединаца, или у њихово

име, који потпадају под њену јурисдикцију, који тврде да су жртве повреде одредаба Конвенције од стране те државе чланице.

2. Комитет не прима представку уколико се она не односи на државу страну уговорницу Конвенције која није чланица овог протокола.

Члан 2.

Комитет сматра представку неприхватљивом када:

- (а) је представка анонимна;
- (б) представка представља злоупотребу права подношења таквих представки или када она није у складу са одредбама Конвенције;
- (ц) је Комитет већ разматрао исто питање или је разматрано или се разматра по некој другој процедури међународног истраге или решења;
- (д) нису исцрпљени сви расположиви домаћи правни лекови. То неће представљати правило у случају када се захтев за правним леком неоправдано пролонгира или када је мало вероватно да ће донети ефикасно решење;
- (е) је она очигледно неоснована или недовољно поткрепљена; или када
- (ф) су се чињенице које су предмет представке десиле пре ступања овог протокола на снагу за односну државу чланицу осим уколико те чињенице трају и након тог датума.

Члан 3.

У зависности од одредаба члана 2. овог протокола, Комитет упознаје државу чланицу са свим представкама које су му достављене у поверењу. У року од шест месеци, држава која је примила представке доставља Комитету писмено образложење или изјаве којима се разјашњава питање и правни лек, уколико постоји, који је евентуално та држава предузела.

Члан 4.

- 1. У свако доба након пријема неке представке, а пре доношења одлуке о меритуму, Комитет може проследити односној држави чланици ради њеног хитног разматрања захтев да та држава чланица предузме такве привремене мере које могу бити потребне како би се избегло наношење могуће ненадокнадиве штете лицу или лицима који су жртве наводног кршења.
- 2. Када Комитет искористи своје дискреционо право сходно ставу 1. овог члана, то не подразумева да је донео одлуку о допустивости или о меритуму представке.

Члан 5.

Приликом разматрања представки сходно овом протоколу Комитет ће држати затворене састанке. Након испитивања представке, Комитет упућује своје сугестије и препоруке, уколико их буде, односној држави чланици као и подносиоцу представке.

Члан 6.

- 1. Уколико Комитет прими поуздане информације које указују на озбиљне и систематске повреде права наведених у Конвенцији од стране државе чланице, Комитет позива ту државу чланицу да

сарађује у провери тих информација и у том циљу достави примедбе у вези са односном информацијом.

2. Узимајући у обзир било која запажања коју односна држава чланица евентуално поднесе, као и било коју другу поуздану информацију која јој је доступна, Комитет може одредити једног или више својих чланова да спроведу истрагу и да хитно поднесу извештај Комитету. Где је то оправдано и уз сагласност државе чланице, истрага може укључити и посету њеној територији.
3. Након разматрања налаза такве истраге, Комитет доставља те налазе односној држави чланици заједно са коментарима и препорукама.
4. Држава чланица, након шест месеци од пријема налаза, коментара и препорука које је доставио Комитет, доставља своје примедбе Комитету.
5. Спровођење овакве истраге је поверљиве природе и сарадња државе чланице се тражи у свим фазама поступка.

Члан 7.

1. Комитет може позвати односну државу чланицу да у свој извештај укључи, на основу члана 35. Конвенције, податке о евентуалним мерама предузетим у одговору на истрагу која је спроведена сходно члану 6. овог протокола.
2. Комитет може, по потреби, по истеку периода од шест месеци споменутог у члану 6. тачка 4. позвати односну државу чланицу да га информише о мерама које су предузете као одговор на такву истрагу.

Члан 8.

Свака држава чланица може, приликом потписивања или ратификације овог протокола или приступања Протоколу, изјавити да не признаје надлежност Комитета предвиђену у чл. 6. и 7.

Члан 9.

Депозитар овог протокола је генерални секретар Уједињених нација.

Члан 10.

Овај протокол је отворен за потписивање државама и организацијама за регионалне интеграције потписницама Конвенције почев од 30. марта 2007. године, у седишту Уједињених нација у Њујорку.

Члан 11.

Овај протокол подлеже ратификацији држава потписница овог протокола које су ратификовале Конвенцију или су јој приступиле. Протокол подлеже званичном потврђивању од стране организација за регионалне интеграције потписница Протокола које су званично потврдиле Конвенцију или су јој приступиле. Протокол је отворен за приступање било којој држави или организацији за регионалне интеграције која је ратификовала, званично потврдила Конвенцију или јој приступила, а која није потписала Протокол.

Члан 12.

1. "Организација за регионалне интеграције" означава организацију коју су основале суверене државе одређеног региона, на коју су државе чланице пренеле надлежност у вези с питањима која су предмет ове конвенције и овог

протокола. Такве организације су дужне да у својим инструментима о званичном потврђивању или приступању, наведу степен својих надлежности у вези с питањима којима се бави ова конвенција и овај протокол. Оне накнадно обавештавају депозитара о евентуалној знатнијој измени степена својих надлежности.

2. Помињање „држава чланица” у овом протоколу односи се и на ове организације у границама њихове надлежности.

3. За сврхе члана 13. тачка 1. и члана 15. тачка 2. овог протокола, било који инструмент који је депоновала нека организација за регионалне интеграције неће се узимати у обзир.

4. Организације за регионалне интеграције могу, у вези са питањима из њихове надлежности, користити своје право да гласају на састаницима држава чланица, чији је број гласова једнак броју њихових држава чланица које су чланице овог протокола. Таква организација неће користити своје право да гласа уколико било која од њених држава чланица користи своје право и обратно.

Члан 13.

1. У зависности од ступања Конвенције на снагу, овај протокол ступа на снагу тридесетог дана након депоновања десетог инструмента о ратификацији или приступању.

2. За сваку државу или организацију за регионалне интеграције, која ратификује, званично потврди овај протоколу или му приступи након депоновања десетог таквог инструмента, овај протокол ступа на снагу тридесетог дана након депоновања њеног властитог таквог инструмента.

Члан 14.

1. Резерве које нису у складу са предметом и сврхом овог протокола нису допуштене.

2. Резерве се могу повући у свако доба.

Члан 15.

1. Свака држава чланица може предложити измену и допуну овог протокола и доставити је генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар обавештава државе чланице о свакој предложеној измени и допуни с молбом да буде обавештен да ли су за одржавање састанка држава чланица на којем би се разматрали ови предлози и одлучивало о њима. У случају да се у року од четири месеца од датума таквог обавештења, најмање једна трећина држава чланица изјасни за такав састанак, генерални секретар ће сазвати такав састанак под покровитељством Уједињених нација. Свака евентуална измена и допуна која буде усвојена двотрећинском већином гласова држава чланица које су присутне и које гласају доставља се генералном секретару Генералне скупштине Уједињених нација на одобрење, а потом свим државама чланицама ради прихватања.

2. Измена и допуна која је усвојена и одобрена у складу са ставом 1. овог члана ступа на снагу тридесетог дана након што број депонованих инструмената о прихватању достигне број од две трећине држава чланица на дан усвајања те измене и допуне. Након трога, измена и допуна ступа на снагу за сваку државу чланицу појединачно тридесетог дана након депоновања њеног инструмента о прихватању. Измена и допуна обавезује само оне државе чланице које су је прихватиле.

Члан 16.

Држава чланица може отказати овај протокол писменим обавештењем упућеним генералном секретару Уједињених нација. Отказ ступа на снагу по истеку године дана након датума пријема обавештења од стране генералног секретара.

Члан 17.

Текст овог протокола биће на располагању у доступним форматима.

Члан 18.

Текстови овог протокола на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику једнако су веродостојни.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 1. и члану 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, којима је прописано да Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује њен међународни положај и односе са другим државама и међународним организацијама, односно да Народна скупштина потврђује међународне уговоре када је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Конвенција о правима особа са инвалидитетом, укључујући и Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом, усвојена је на 61. заседању Генералне скупштине Уједињених нација, на седници која је одржана 13. децембра 2006. године у Њујорку. Конвенција је отворена за потписивање 30. марта 2007. године у седишту Уједињених нација у Њујорку. Конвенцију је, до јуна 2007. године, потписало 95 земаља, од којих је и Опциони протокол уз Конвенцију потписала 51 земља.

Влада Републике Србије је 17. децембра 2007. године потписала текст Конвенције о правима особа са инвалидитетом и текст Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом.

Опциони протокол уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом предвиђа могућност да појединци или групе појединаца подносе индивидуалне представке поводом кршења одредаба садржаних у Конвенцији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Опциони протокол има 18 чланова. Комитет за права особа са инвалидитетом надлежан је да прима и разматра представке појединаца или група о кршењу Конвенције од стране државе уговорнице Конвенције и Опционог протокола. Представке морају бити у складу са условима предвиђеним Опционим протоколом.

Чл. 6. и 7. Протокола предвиђено је да уколико Комитет дође до поузданих информација које указују на озбиљно и систематско кршење права утврђених Конвенцијом, може тражити од државе уговорнице да сарађује и учествује у испитивању информације и може одредити једног или више чланова Комитета да спроведу истрагу и хитно поднесу извештај. Поред тога, када је то оправдано и уз сагласност државе уговорнице, истрага може обухватити и посету територији дотичне државе. Овакве истраге су поверљивог карактера. Протокол предвиђа да држава у тренутку потписивања или ратификације, односно приступања Протоколу може ставити резерву, односно дати изјаву да не признаје надлежност Комитета предвиђену одредбама чл. 6. и 7. Протокола.

Опциони протокол ступа на снагу након ступања на снагу Конвенције и тридесетог дана од дана депоновања десетог инструмента о ратификацији Опционог протокола.

Преостали чланови Опционог протокола (чл. 9-18) односе се на одредбе о депозитару Конвенције, потписивање, ратификацију као форму пристанка на обавезивање Конвенцијом, регионалне организације за интеграцију, ступање на снагу, могућност изражавања резерви, услове за подношење и усвајање амандмана, повлачење из Опционог протокола и аутентичност текстова на званичним језицима УН. Као и Конвенција и Опциони протокол садржи одредбу (члан 17) која се односи на приступачни формат Опционог протокола.

Имајући у виду да Република Србија придаје изузетан значај унапређењу људских права, да је активна на регионалном и међународном плану по питању унапређења положаја инвалида, укључујући и рад на изради саме Конвенције, и посебно узимајући у обзир низ већ предузетих активности на националном плану по питању унапређења положаја инвалида, предлаже се потврђивање Конвенције о правима особа са инвалидитетом и Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом. Потврђивање Конвенције и Опционог протокола је значајно и са становишта процеса приступања Републике Србије Европској унији, јер Европска унија придаје велики значај унапређењу положаја инвалида, кроз законодавну делатност држава чланица и у пракси, што потврђује и чињеница да је највећи број земаља Европске уније већ потписао Конвенцију и Опциони протокол¹.

IV. ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ

Потврђивање Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом, за Републику Србију неће произвести додатне обавезе финансијске природе.

---

¹ Од земаља чланица Европске уније Конвенцију (и Опциони* протокол) су потписале: Аустрија (ОП), Белгија (ОП), Кипар (ОП), Чешка (ОП), Данска, Финска (ОП), Француска, Немачка (ОП), Грчка, Мађарска (ОП), Ирска, Италија (ОП), Литванија (ОП), Луксембург (ОП), Малта (ОП), Холандија, Пољска, Португал (ОП), Словенија (ОП), Шпанија (ОП), Шведска (ОП) и Велика Британија (још увек нису - Бугарска, Естонија, Летонија, Румунија и Словачка), а од земаља у процесу приступања ЕУ- Хрватска (ОП), Македонија и Турска.